

Framst.nr 27/1971.

LAGUTSKOTTETS betänkande nr 39/1970-71
med anledning av Ålands landskapsstyrelses
framställning till Ålands landsting med
förslag till landskapslag om Ålands land-
skapsstyrelse och till landskapslag om
landskapets finansförvaltning.

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget
inbegärt utskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört lag-
beredningssekreteraren Sune Carlsson, härmed vördsamt anföra följande:

Sedan Landstinget vid behandlingen av förslaget till ny landstings-
ordning beslutat införa behandling med kvalificerad majoritet för vis-
sa betydelsefulla landskapslagar borde givetvis det i framställningen
ingående förslaget till landskapslag om Ålands landskapsstyrelse under-
gå sådan behandling. Utskottet har likväl funnit att detta icke är
möjligt eftersom Landstingets beslut om antagande av ny landstingsord-
ning med all sannolikhet icke kan träda i kraft under den tid förelig-
gande framställning behandlas. Av denna orsak måste behandlingen slut-
föras i hittills gällande ordning och ingressen bör därför icke upp-
taga uppgift om annan behandling.

Av det sagda följer också att stadgandet i 27 § landskapslagen om
Ålands landskapsstyrelse måste utgå. Landstinget beslöt i samband med
antagande av landstingsordningen att landskapslag, som skall skyddas
av krav på kvalificerad majoritet för ändring, jämväl bör antagas i
sådan ordning. Det vore därför enligt utskottets mening icke förenligt
med Landstingets uppfattning att nu införa sådant skydd i den föreslagna
lagen.

Då likväl just landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse innehåller
sådana till landskapets konstitution hänförliga stadganden, som borde
åtnjuta den större beständighet man avser uppnå med krav på kvalifice-
rad majoritet, anser utskottet att ett stadgande sådant som den före-
slagna 27 § kan införas i landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse
efter det den nya landstingsordningen trätt i kraft. Därvid skulle det-
ta stadgande antagas i den ordning den nya landstingsordningens 55 §
stadgar.

Landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse.

1 §. I framställningen föreslås att landskapsstyrelsen skulle handha
"landskapets allmänna styrelse och förvaltning". Utskottet finner
och andra riksstyrelser
detta uttryckssätt alltför oklart då jämväl länsstyrelsen/handhar all-
männa förvaltningsuppgifter i landskapet och då landskapet såsom för-
valtningsområde sammanfaller med länsförvaltningens område. Utskottet
föreslår därför att uppgifterna för landskapsstyrelsen skulle anges

såsom "landskapets allmänna självstyrelseförvaltning".

Då det icke tidigare finnes stadgat att vicelantrådet skall utses av Landstinget, har utskottet kompletterat lagtexten med ett sådant stadgande.

2 §. Stadgandet i 2 mom. om överföring av beslutanderätten i vissa ärenden är, genom hänvisningen till 11 §, begränsad på det sätt denna paragraf innehåller. Landskapsstyrelsens rätt att tillsätta särskilda förvaltningsorgan kan sålunda icke avse överföring jämväl av beslutanderätt på dem utan de måste tillkomma enbart för beredning, rådgivning och andra uppgifter, som icke innefattar slutligt beslutande i ärenden. Även om begreppet 'förvaltningsorgan' måhända kan missuppfattas, anser utskottet att det täcker den mångfald av kommittéer, kommissioner, nämnder m.m., som visat sig behövlig inom landskapsförvaltningen.

5 §. Då stadgandena i denna paragraf överensstämmer med Landstingets tidigare fattade beslut i frågan om parlamentarism i landskapets författning, har utskottet omfattat förslaget. Ledamoten Sundblom ansåg dock att det av utskottet i betänkande nr 35/1970-71 (Framst. nr 6/1971) framförda förslaget hade inneburit en för landskapet bättre lämpad form av parlamentarism.

6 §. Stadgandet överensstämmer med Landstingets tidigare fattade beslut förutom att ett förtydligande införts sålunda, att framförandet av förtroendefrågan bör ske i samband med framställningens överlämnande eller under dess behandling. Detta bör icke innehålla någon ändring i sak eftersom orden "om sådant avgörande faller", anger att ställningstagandet från lantrådets eller landskapsstyrelsens sida bör ske därförinnan.

Utskottet har fäst avseende vid att formerna för förverkligandet av parlamentarism i landskapet bör vara sådana, att en fruktbar dialog mellan Landstinget och landskapsstyrelsen möjliggöres bättre än hittills varit fallet. Därför har utskottet i sitt betänkande nr 35/1970-71 föreslagit en smidigare form för diskussionen kring landskapets centrala problem. Då likväl Landstinget icke kunnat omfatta nämnda förslag, vill utskottet icke nu föreslå ändring i sådan riktning.

Enligt allmänna rättsprinciper bör ett förslag eller en framställning kunna återtagas till dess den blivit slutligt behandlad. Det bör sålunda icke föreligga något hinder för, att landskapsstyrelsen eller lantrådet återtar en ställd förtroendefråga, i det fall att man vid överläggning i ärendet kunnat enas om en lämplig utformning av beslutet. Utskottet har på grund härav omfattat föreslagen lydelse av stadgandet.

7 §. För att ovisshet icke skall komma i fråga beträffande avgivet samtycke till mottagande av kandidatur för lantråds- eller ledamotsupdrag har utskottet infört krav på att samtycket skall ges skriftligt.

9 §. Lydelsen av lantrådets och ledamöternas högtidliga försäkran har för konsekvensens skull givits samma utformning som Landstinget antagit för talmännens försäkran. Skillnaden mellan talmännens försäkran och den nu föreslagna lydelsen är att ordet "upprätthålla" är ersatt med "främja" vilket utskottet finner lämpligare för de förvaltningsuppgifter, som utgör landskapsstyrelsens betydelsefullaste åligganden.

15 §. Ordförande i landskapsstyrelsen bör normalt vara lantrådet. Utskottet har föreslagit ändring av det vaga uttryckssättet i paragrafens första mening genom uteslutning av vicelantrådet. Han skall träda i lantrådets ställe vid förfall enligt stadgandet i 1 §.

22 §. Utskottet har tidigare i sitt betänkande nr 35/1970-71 berört frågan om, vilken avdelning som skall handlägga planläggnings- och byggnadsärenden. Då framställningens förslag överensstämmer med utskottets uppfattning, omfattar utskottet förslaget i detta avseende.

En bättre konsekvens i benämningen av avdelningarna och deras avdelningschefer vore enligt utskottets uppfattning eftersträvensvärd. Utskottet har likväl stannat för att icke föreslå ändring i förslaget. Måhända kommer lagens praktiska genomförande att föranleda framtida justeringar av lagtexten, varvid också denna synpunkt kunde beaktas.

24 §. Stadgandet i självstyrelselagen om besvär över landskapsstyrelsens beslut har i många fall vållat svårigheter i tillämpningen. Numera har dock i praxis klarlagts, att 40 § 1 mom. självstyrelselagen anses gälla enbart laglighetsbesvär. Stadgandet hör dock till den som i första hand borde omarbetas vid en revision av självstyrelselagen. Utskottet föreslår därför, att den aktuella paragrafen i framställningen ges formen av en hänvisning till självstyrelselagen, i vilken stadganden om besvärsrätten uppenbarligen måste ingå.

25 §. Utskottet har tidigare framfört den uppfattningen (bet. nr 33/1970-71) att landskapsstyrelsen bör avge en berättelse till Ålands landsting, vilken kan ingå såsom en avdelning i den planerade årsboken. Utskottet anser därför att benämningen berättelse bör användas i detta sammanhang.

Slutstadgandet. Landskapsstyrelsen har avsett att med den i framställning nr 29/1971 föreslagna lagändringen stadga om upphävande jämväl av sådana stadganden, som från den 1 januari 1973 kommer att upphöra att gälla på grund av landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse. Utskottet anser dock att i slutstadgandet borde införas att mot denna lag

stridande stadganden i gällande förvaltningslag upphöra att gälla den 1 januari 1973. Enligt planen för den pågående revisionen skulle hela detta lagstiftningsområde förnyas därförinnan. Då man likväl icke kan bortse från möjligheten att denna plan av någon anledning icke kan genomföras inom avsedd tid, bör man enligt utskottets åsikt välja en väg, som för varje skede möjliggör en klar regel för vilken lag som för tillfället är gällande.

Landskapslagen om landskapets finansförvaltning.

26 §. Paragrafens 1 mom. innehåller en upprepning av stadgandet i 24 § 1 mom. Utskottet har omarbetat detta stadgande, varvid utskottet icke avsett att minska revisorernas befogenheter att granska förvaltningsverksamheten.

Slutstadgandet. Det första momentet har omarbetats med samma motivering som gäller för slutstadgandet i föregående lagförslag.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå,
att Landstinget måtte antaga lagförslagen med följande ändringar:

L a n d s k a p s l a g
om Ålands landskapsstyrelse.

I enlighet med Ålands landstings beslut (utesl.) stadgas:

1 §.

För handhavandet av landskapets allmänna självstyrelseförvaltning tillsättes en landskapsstyrelse, bestående av lantrådet och sex ordinarie ledamöter, samt personlig ersättare för envar ledamot. En av de ordinarie ledamöterna skall landstinget utse till vicelantråd för att vid förfall för lantrådet fullgöra dennes åligganden.

Vad i -----(2 mom.)----- annorlunda stadgas.

Landskapsstyrelsen biträdes----- (3 mom.) ----- centrala ämbetsverk.

7 §.

Valbar till -----(1 mom.) ----- i landstingsval.

Ledamot i ----- (2 mom.) ----- för landskapsstyrelsen.

Av kandidat för val av lantråd eller ledamot i landskapsstyrelsen erfordras att han givit sitt skriftliga samtycke till att emottaga uppdraget.

8 §.

Lantrådet och ledamöterna i landskapsstyrelsen ansvarar för sina tjänsteåtgärder enligt allmän lag.

9 §.

Innan lantrådet och ledamöterna tillträder sina uppdrag, skall de i landskapsstyrelsen i närvaro av landstingets talman och landshövdingen eller företrädare för dem avgiva denna försäkran: "Jag NN försäkrar att jag vill i utövningen av mitt uppdrag i Ålands landskapsstyrelse efter ^{landskapet} all min förmåga främja den rätt, som i enlighet med grundlagarna tillkommer Ålands befolkning samt rikets regering och riksdag".

15 §.

Ordförande vid landskapsstyrelsens sammanträden är lantrådet (utesl.). Vid förfall för både lantrådet och vicelantrådet föres ordet av den till åren äldste ordinarie ledamoten.

Landskapsstyrelsen är----- (2 mom.)----- är närvarande.

Vid förfall ----- (3 mom.)----- hans ställe.

24 §.

Besvär över landskapsstyrelsens beslut anføres såsom i självstyrelselagen stadgas.

25 §.

Landskapsstyrelsen skall årligen senast i början av den session,

under vilken förslaget till ordinarie årsstat framlägges, till landstinget avgiva en berättelse över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd samt över verkställigheten av landstingets beslut.

27 §.

(Uteslutning).

27 §. (28 §).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Genom densamma upphäves de stadganden i landskapslagen den 16 april 1952 angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland (22/52) som stå i strid med stadgandena i denna lag. I 22 § nämnda tjänster må inom ramen för ordinarie årsstaten inrättas därförinnan.

I 22 §----- (2 mom.)----- ombildade tjänsten.

L a n d s k a p s l a g
om landskapets finansförvaltning.

26 §.

Det åligger landskapsrevisorerna att (utesl.) utreda allt det, som är påkallat för att erhålla en tillförlitlig uppfattning om årsstaternas iakttagande samt om riktigheten av landskapets räkenskaper och bokslut.

Vid behov----- (2 mom.)----- i 17 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1973. Genom denna lag upphäves landskapslagen den 9 mars 1933 angående landskapets finansförvaltning (3/33) jämte senare tillkomna ändringar ävensom de stadganden i landskapslagen den 16 april 1952 angående landskapsförvaltningen i landskapet Åland (22/52) som stå i strid med stadgandena i denna lag.

I 24 §----- (2 mom.)----- finansåret 1974.

Mariehamn, den 3 september 1971.

På lagutskottets vägnar:

Nils Dahlman

Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: ordföranden Dahlman, viceordföranden Persson samt ledamöterna Curt Carlsson (delvis), Sundblom och Östling ävensom ersättaren Wideman (delvis).